

การพัฒนากลยุทธ์การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
อำเภอทาลี จังหวัดเลย

The Strategy Development of Cultural Tourism Activity Management
in Thali District, Loei Province

¹จริยกรณ ทองปิ่นวรรธน์, ²พรกมล ระหาญนอก

³พรสวรรค์ ศิริกิจจานภรณ์ และ ⁴ไทยโรจน์ พวงมณี

¹Jariyakorn Thongpanwarat, ²Pornkamon Rahannok

³Pornsawan Sirikanjanaporn and ⁴Thairoj Phoungmanee

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

Loei Rajabhat University

E-mail: ¹jriyakorn975@gmail.com, ²Pornkamon6556@gmail.com, ⁴thai-roj@hotmail.com

Received November 11, 2022; Revised December 25, 2022; Accepted December 30, 2022

บทคัดย่อ

บทความวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และความต้องการพัฒนาการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 2) พัฒนากลยุทธ์การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และ 3) การรับรองกลยุทธ์การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอทาลี จังหวัดเลย โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษา กลุ่มเป้าหมายคือ นายอำเภอ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยว นักพัฒนาชุมชน ประชาชนชาวบ้าน ผู้นำและตัวแทนชาวบ้าน จำนวน 68 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกเอกสาร แบบสัมภาษณ์ ประเด็นสนทนากลุ่มและการประชุม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่า

1) สภาพและปัญหาการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอทาลี มีดังนี้ รูปแบบและการวางแผนการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไม่ชัดเจน เส้นทางและกิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ท้าทาย การเรียนรู้ของนักท่องเที่ยว ขาดการสร้างเครือข่าย และขาดกลยุทธ์กิจกรรมการท่องเที่ยว กลุ่มการท่องเที่ยวชุมชน ต้องการพัฒนากลยุทธ์กิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อสื่อสารอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม 2) การพัฒนากลยุทธ์การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมี 4 กลยุทธ์ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมและความต้องการของชุมชน 3) ผลการรับรองกลยุทธ์การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมกิจกรรม ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการ มีการจัดการเป็นระบบ,

ด้านบุคลากร มีทักษะ ความรู้และความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว, เนื้อหากิจกรรมสามารถสร้างความรู้ ความเข้าใจในคุณค่าวัฒนธรรม, ด้านโปรแกรมการท่องเที่ยว มีหลายรูปแบบและท้าทาย, ด้านระยะเวลาการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว และด้านค่าใช้จ่าย มีความเหมาะสม

คำสำคัญ: การพัฒนานักยุทธ; การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว; การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

Abstract

This article aimed to 1) study the conditions and problems of the cultural tourism activity management and the needs of development of the cultural tourism activity management strategies; 2) develop the cultural tourism activity management strategies; and 3) approve the cultural tourism activity management strategies, Thali District, Loei Province. A qualitative research methodology was implemented for the study. The target group consisted of 68 participants, including the chief district officer, the chief executive of the sub-district organization, tourism group members, community developers, local scholars, leaders, and villagers. The instruments for collecting data were a record form, an interview, a focus group conversation, and a meeting. The data was analyzed by content analysis. The results were as follows:

1) The conditions and problems of cultural tourism management in Thali District were found to be that the types and planning management of cultural tourism were not clear, the routes and tourism activities were not challenging for the tourists to learn, and there was a lack of network creation and cultural tourism activities. The community tourism group needed to develop tourism activities to present their cultural identity. 2) The development of cultural tourism activity management consisted of four strategies related to cultures and needs in communities. 3) The results of the approval of the cultural tourism activity management strategies by experts are as follows: the aspect of management, there was systematic management; the aspect of personnel, the staff had skills, knowledge, and understanding in tourism management; the aspect of content, the content of tourism activities can enhance knowledge and understanding of cultural value; the aspect of the tourism program, there were various types of tourism with challenges; the aspect of tourism time management, the period of time was consistent with the tourists' needs; and the aspect of expense, the operating expense was appropriate.

Keywords: strategy development; tourism activity management strategies; tourism activity management

บทนำ

มีผู้เล่าต่อกันมาว่าชาวอำเภอน้ำขุ่น อพยพมาจากพื้นที่จังหวัดอุดรธานีมา มาจากเมืองปากลาย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวบ้าง มาตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณริมแม่น้ำคานเป็นแหล่งน้ำที่มีปลาอุดมสมบูรณ์ ชาวบ้านมีเครื่องดักจับปลาอยู่ชนิดหนึ่งที่สานด้วยไม้ไผ่เรียกชื่อว่าลิหรือหลี่ จากนั้นก็มีราษฎรจากท้องถิ่นอื่นได้อพยพเข้ามาอยู่บ้านน้ำขุ่นมากขึ้นตามลำดับ จึงได้ชื่อว่าบ้านลิหรือบ้านหลี่ และได้ตั้งเป็นอำเภอน้ำขุ่นเมื่อ พ.ศ. 2432 ปัจจุบัน (พ.ศ. 2564) มีประชากรจำนวน 27,932 คน (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอน้ำขุ่น, 2565: วิกิพีเดีย, 2564) อำเภอน้ำขุ่น มีจุดผ่านแดนถาวรสะพานมิตรภาพน้ำเหืองไทย-ลาว เชื่อมกับเมืองแก่นท้าว แขวงไชยบุรี ซึ่งเป็นประตูสู่การค้าและการท่องเที่ยวไปยัง สปป.ลาว เวียดนาม และประเทศจีน มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญคือ พระธาตุสังฆะ พระธาตุอุโมงค์ พระธาตุมะนาวเดี่ยว และประเพณีแห่ต้นดอกไม้งิ้ว จึงได้ชื่อว่าเป็นดินแดนแห่งสังฆะและมิตรไมตรี จากการศึกษาพบว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอน้ำขุ่น เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 หลังมีการเปิดสะพานมิตรภาพไทย-ลาว พ.ศ. 2554 องค์การบริหารพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สนับสนุนให้ชุมชนจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แต่จากการลงพื้นที่พบปัญหาการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนคือ รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวยังไม่ชัดเจน และขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการเข้าร่วมกำหนดกลยุทธ์การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ดังที่ มนตรี คำวัน (2564) กล่าวว่า ในการพัฒนาพื้นที่บ้านน้ำขุ่น อำเภอน้ำขุ่น เป็นหมู่บ้านการท่องเที่ยวผ่านสินค้าทางวัฒนธรรมนั้น ผู้เกี่ยวข้องทั้งชุมชนต้องร่วมกันกำหนดกลยุทธ์ขับเคลื่อนการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและจิตตानันท์ มีทิต และ พัทธิธรา ผัฒวงศ์ (2564) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน ต้องมีการกำหนดแนวทางและกลยุทธ์ร่วมกัน โดยนำองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ๆมาพัฒนากลยุทธ์การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ส่วนปัญหาการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คือการไม่สามารถดึงดูดศักยภาพของพื้นที่ออกมาพัฒนาได้อย่างเต็มที่ ส่งผลให้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของภาคอีสานไม่มีความยั่งยืน (วิฑิตกา ทางชั้น และคณะ, 2557) สอดคล้องกับ ลักษณะ เกษราพันธ์, วรรณวีร์ บุญคุ้ม และนรินทร์ สังข์รักษา (2559) ที่กล่าวว่าการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว ควรบูรณาการวิธีการและเรื่องราวทางวัฒนธรรมที่หลากหลายของชุมชนเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และความสนุกสนานเพลิดเพลินให้กับนักท่องเที่ยว

จากที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นในการพัฒนากลยุทธ์การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอน้ำขุ่น เพื่อนำไปสู่การสร้างความสำเร็จในชุมชน การพัฒนาความรู้และทักษะการ

ให้บริการด้านการท่องเที่ยวชุมชน การสร้างรายได้ อันเป็นการพัฒนาชุมชนอำเภอทาลี จังหวัดเลย ให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหาการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอทาลี จังหวัดเลย และความต้องการพัฒนากลยุทธ์การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอทาลี จังหวัดเลย
3. เพื่อรับรองกลยุทธ์การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอทาลี จังหวัดเลย

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คำว่า กลยุทธ์ (Strategy) หมายถึง แผนหรือการวางแผนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะแผนที่ต้องทำในระยะยาวหรือศิลปะการวางแผนอย่างดีที่สุด เพื่อให้ประสบความสำเร็จ (ยุบล เบญจรงค์กิจ, 2554) สำหรับกลยุทธ์ส่วนเกี่ยวข้องกับการวางแผน ซึ่งศิริวรรณ เสรีรัตน์ และปริญ ลักขิตานนท์ศุภกร, (2541) กล่าวว่า การวางแผนกลยุทธ์เป็นการวางแผนระยะยาวบนรากฐานทางการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อน มีการประเมินสถานะแวดล้อมภายใน การแสวงหาโอกาสและอุปสรรคจากการประเมินสถานะแวดล้อมภายนอก มีการตัดสินใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวางแผนนั้น สำหรับการวางแผนพัฒนากลยุทธ์ มีกระบวนการ ดังนี้ (สมพิศ สุขแสน, 2556) 1) ศึกษาเอกสาร สืบค้นข้อมูล และจัดหมวดหมู่ข้อมูล และการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ประกอบด้วยข้อมูลการศึกษา 6 ด้าน คือ สิ่งดึงดูดการท่องเที่ยว การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก กิจกรรมท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกในการบริการต่างๆ และด้านวิธีการจัดการ 2) วิเคราะห์และกำหนดข้อได้เปรียบเสียเปรียบด้านการท่องเที่ยวจาก 3) กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายเพื่อการวางแผนและตัดสินใจ 4) การเขียนแผนงานและโครงการ 5) ดำเนินการตามแผนงานและโครงการ อย่างไรก็ตามกลยุทธ์ที่ดีนั้นต้องมีการสร้างอย่างเป็นระบบและมีกระบวนการที่ชัดเจน ดังที่ ธงชัย สันติวงศ์ (2540) กล่าวว่า โดยกลยุทธ์ช่วยให้สมาชิกเข้าใจในวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์และทิศทางที่แน่นอนขององค์การ ไม่ก่อให้เกิดความสับสนหรือความขัดแย้งในการทำงาน

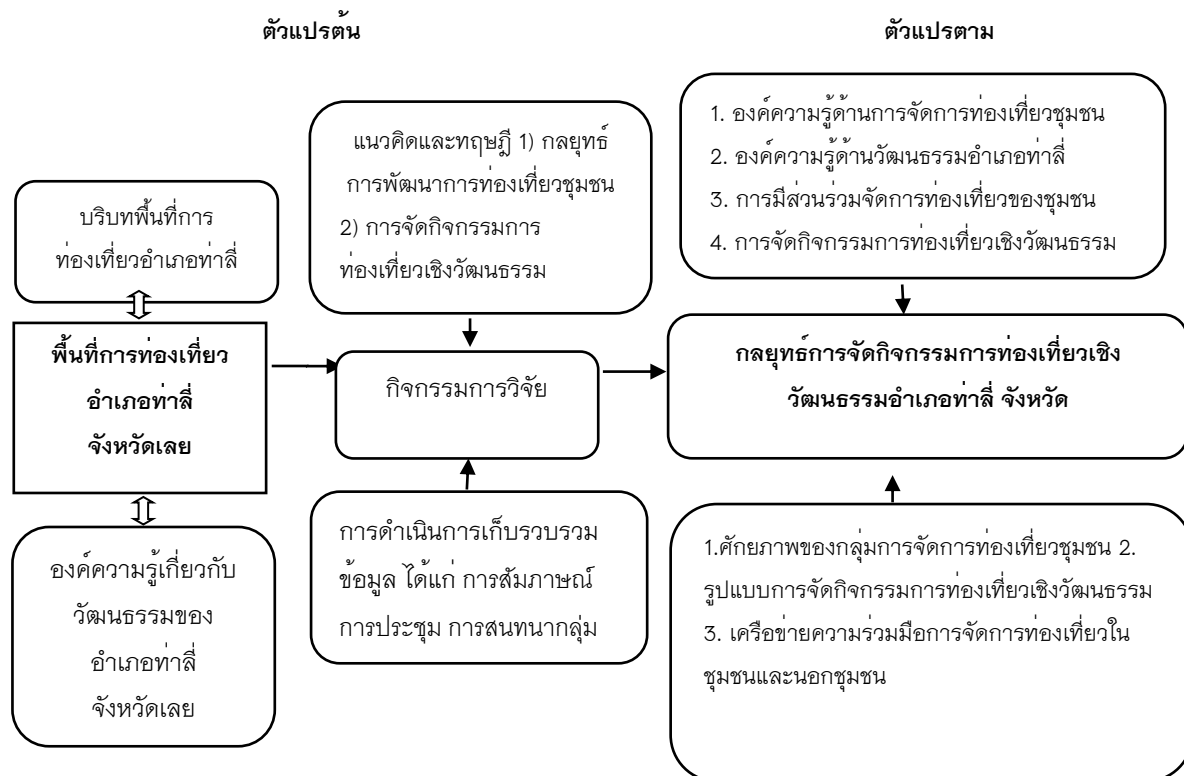
2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นการทำให้วัฒนธรรมที่ประกอบด้วย วัฒนธรรมที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ มาวางแผนการท่องเที่ยว มีเป้าหมายเพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาสัมผัสและมีประสบการณ์ทรัพยากร และกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในชุมชน ผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว คือ การเรียนรู้วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีลักษณะเฉพาะ การชื่นชมและเกิดสุนทรียภาพในวัฒนธรรม

ที่แตกต่างจากตนเองของนักท่องเที่ยว (ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว, 2557) ส่วน โอปอล์ รังสิมันตุชาติ และ ทิพาพร โพธิ์ศรี (2564) กล่าวว่า การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวต้องทำอย่างเป็นกระบวนการ โดยต้องมีการศึกษาบริบทพื้นที่การท่องเที่ยวนั้น โดยมีเป้าหมายเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มีการเรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรมพื้นที่การท่องเที่ยว ผ่านความสนุกสนานเพลิดเพลิน ซึ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้น เพื่อให้เกิดความยั่งยืนต้องได้มาจากการมีส่วนร่วมของชุมชนในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม วัชรณา ศิลปอาษา (2545) กล่าวว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่อมสัมพันธ์กับทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่ เช่น ความดึงดูดใจ การเข้าถึงง่าย การสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวและการให้บริการ ส่วน พยอมน ธรรมบุตร (2549) กล่าวว่า การท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยว ที่ต้องการแสวงหาประสบการณ์ จำเป็นต้องมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วม ซึ่งกิจกรรมอาจเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต

สรุป กลยุทธ์การพัฒนากิจกรรมการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการสะท้อนความคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจและร่วมดำเนินการ โดยมีกลยุทธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นแนวทาง นำพาไปสู่การสร้างรูปแบบการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ แบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพ และปัญหาการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย และความต้องการพัฒนากลยุทธ์การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ใช้เครื่องมือและวิธีการดังนี้ 1) การศึกษาเอกสาร จากหน่วยงานภาครัฐของอำเภอท่าลี่ และกลุ่มท่องเที่ยว 2) การสัมภาษณ์ ใช้แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เลือกกลุ่มเป้าหมายโดยวิธีการเจาะจง จำนวน 25 คน มีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้ (1) เป็นผู้ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการท่องเที่ยวชุมชน (2) มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวและวัฒนธรรมอำเภอท่าลี่ (3) เคยเข้ามาจัดหรือร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวในอำเภอท่าลี่ ประเด็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการพัฒนากลยุทธ์การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอท่าลี่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 เพื่อพัฒนากลยุทธ์การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน แบ่งตามวิธีการเก็บข้อมูลดังนี้ 1) การประชุม จำนวน 16 คน ประกอบด้วย ตัวแทนจาก กลุ่มท่องเที่ยวชุมชน หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ สำนักงานการท่องเที่ยว จังหวัดเลย สำนักงานวัฒนธรรม สำนักงานพัฒนาชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน มีประเด็นการประชุมคือ สภาพการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การออกแบบอัตลักษณ์ และกลยุทธ์การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอท่าลี่ 2) การสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยดำเนินการจัด 2 ครั้ง มีผู้เข้าร่วมครั้งละ 7 คน ประกอบด้วย ตัวแทนกลุ่มท่องเที่ยว ตัวแทนหน่วยงานการท่องเที่ยวจังหวัดเลย ประชาชนท้องถิ่น วัฒนธรรมตำบล ครูอาจารย์ ผู้นำชุมชนตัวแทนนักท่องเที่ยว นักวิชาการด้านการท่องเที่ยว รวมจำนวน ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม 14 คน เลือกกลุ่มเป้าหมาย โดยวิธีการเจาะจง จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ และมีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว อำเภอท่าลี่ มีประเด็นการสนทนากลุ่มดังนี้ รูปแบบกลยุทธ์การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอท่าลี่ ที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชน

ขั้นตอนที่ 3 เพื่อรับรองกลยุทธ์การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอท่าลี่ ใช้เครื่องมือและวิธีการดังนี้ 1) การทดลองใช้กลยุทธ์การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอท่าลี่ เลือกกลุ่มเป้าหมายโดยวิธีการเจาะจง จำนวน 20 คน ประกอบด้วย ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ในขั้นตอนที่ 2 จำนวน 14 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ 6 คน ประกอบด้วย ตัวแทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอำเภอท่าลี่ หน่วยงานละ 1 คน ดังนี้ วัฒนธรรมอำเภอ พัฒนาชุมชน ท่องเที่ยวและกีฬา ผู้นำชุมชน ภูมิปัญญาด้านประเพณีวัฒนธรรม และตัวแทนกลุ่มการท่องเที่ยว ปฏิบัติการลงพื้นที่ท่องเที่ยวตามกิจกรรมการท่องเที่ยวทั้ง 4 กลยุทธ์ 2) การรับรองกลยุทธ์ กลุ่มเป้าหมายคือ ผู้ทรงคุณวุฒิ 6 คน ที่เข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยว ใช้วิธีการประชุมระดมความคิดเห็น วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอทาลี จังหวัดเลย และความต้องการพัฒนากลยุทธ์การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

1.1 สภาพการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่า อำเภอทาลีมีการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยนำวัฒนธรรมท้องถิ่นมาเป็นจุดขายการท่องเที่ยวผ่านการดูแลและการร่วมปฏิบัติกิจกรรมที่ชุมชนจัดไว้ตามโปรแกรม ยังไม่มีการพัฒนาให้เกิดเป็นกิจกรรมใหม่ๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้และเข้าใจวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของอำเภอทาลี ส่วนพื้นที่มีการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวมี 2 พื้นที่คือ ตำบลอาฮี 2 หมู่บ้านคือ บ้านอาฮีและบ้านนากระเซ้ง โดยใช้วัดศิริมงคล วัดเมืองตูมวนาราม บ้านม่นยืน สวนม่นยืน ศูนย์การเรียนรู้เลี่ยมตุน สะพานมิตรภาพน้ำเหืองไทย-ลาว ด้านมิตรภาพและวัฒนธรรมไทยลาว ประเพณีสิบสองเดือน แต่ยังไม่มีการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวที่ชัดเจน กิจกรรมการท่องเที่ยวปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ของชุมชนและความต้องการของนักท่องเที่ยว มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวโดยประมาณ 350 บาทต่อ 1 คนต่อการท่องเที่ยว 1 วัน ส่วนการท่องเที่ยว 1 วัน 1 คืน โดยจัดที่พักแบบโฮมสเตย์ มีค่าใช้จ่ายโดยประมาณ 650 บาท

1.2 ปัญหาการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่า (1) ด้านการบริหารจัดการ มีดังนี้ ขาดการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของชุมชน ไม่มีการกำหนดเงื่อนไขการจัดการท่องเที่ยว ขาดการสร้างเครือข่ายระหว่างภาครัฐและชุมชนและระหว่างกลุ่มกับกลุ่ม (2) ด้านบุคลากร ไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ขาดการพัฒนาศักยภาพผ่านด้านการจัดการท่องเที่ยว (3) ด้านเนื้อหากิจกรรม สร้างประสบการณ์การเรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมน้อย ขาดการให้ความสำคัญกับรายละเอียดของเนื้อหาเชิงวัฒนธรรม (4) ด้านโปรแกรมการท่องเที่ยว ไม่มีกิจกรรมเชิงปฏิบัติการและโปรแกรมท่องเที่ยวชัดเจน ผู้สื่อความหมายไม่เพียงพอ (5) ด้านระยะเวลาในการจัดการท่องเที่ยว เป็นไปตามความสะดวกของนักท่องเที่ยว (6) ด้านค่าใช้จ่าย ไม่สอดคล้องกับการดำเนินการและไม่คุ้มค่ากับการจัดการท่องเที่ยว

1.3 ความต้องการพัฒนากลยุทธ์การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่า 1) ต้องการให้กลุ่มมีการวางแผน มีการดำเนินการที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน 2) ต้องการใช้กิจกรรมทางวัฒนธรรมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้ 3) ต้องการสร้างอัตลักษณ์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่แปลกใหม่และแตกต่าง 4) ต้องการให้ภาครัฐและเอกชนเข้ามาร่วมมือและสร้างเครือข่ายการพัฒนาการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว 5) ต้องการให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรมเฉพาะอันจะช่วยสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกัน 6) ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐเข้ามาร่วมพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และ 7) ต้องการออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวให้น่าสนใจและท้าทายกลุ่มนักท่องเที่ยว

2. การพัฒนากลยุทธ์การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอทาลี จังหวัดเลย พบว่า

2.1 กระบวนการพัฒนากลยุทธ์การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีดังนี้ 1) ประชุมเพื่อค้นหาากลยุทธ์การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีกิจกรรมการประชุมคือ (1) การสะท้อนสภาพการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (2) การร่วมกันวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อดีลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอทาลี และ (3) การออกแบบกลยุทธ์การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอทาลี 2) การสนทนากลุ่ม เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้อง และปรับปรุงกลยุทธ์การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอทาลี ให้สมบูรณ์

2.2 ผลการพัฒนากลยุทธ์การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่ามี 4 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) กลยุทธ์การจัดกิจกรรมเรียนรู้วัฒนธรรมไผ่ ด้วยการสร้างคุณค่ากระบอไม้ไผ่ระบายสีและตุ้มหูไม้ไผ่ จุดเด่นของกลยุทธ์คือการนำวิถีชีวิตภูมิปัญญาการใช้ประโยชน์จากไม้ไผ่ที่มีอยู่อย่างหลากหลายสายพันธุ์ มาสู่การพัฒนาให้เป็นของที่ระลึกผ่านการวาดภาพระบายสีที่มีเรื่องราวทางวิถีชีวิตและวัฒนธรรมอำเภอทาลี เช่น ประเพณีแห่ต้นดอกไม้ สะพานมิตรภาพน้ำเหืองไทย-ลาว แม่น้ำเหือง เป็นต้น 2) กลยุทธ์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วัฒนธรรมอาหารท้องถิ่น ผ่านการสัมผัสประสบการณ์เชิงคุณค่าน้ำพริกหน้ง จุดเด่นคือน้ำพริกหน้งเป็นอาหารท้องถิ่นสองฝั่งแม่น้ำเหือง ทั้งอำเภอทาลี และประเทศ สปป.ลาว 3) กลยุทธ์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้พื้นที่แห่งความศรัทธา ด้วยการตัดบาตรสองแผ่นดิน และ 4) กลยุทธ์การจัดกิจกรรมเรียนรู้วัฒนธรรมผูกพันกับแม่น้ำเหืองด้วยการช้อนไค และการแปรรูปอาหารจากไค จุดเด่นคือแม่น้ำเหืองเป็นแม่น้ำที่หล่อเลี้ยงชีวิตของทุกคนทั้งอุปโภคบริโภค โดยต้นทางของแม่น้ำเหือง มาจากอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย และไหลผ่านอำเภอทาลี ไหลลงแม่น้ำโขงที่อำเภอเชียงคาน ซึ่งการไหลผ่านพื้นที่ที่มีแก่งหินและป่าไม้ตลอดเส้นทางทำให้เกิดไคสีเขียวขึ้นมากมาย ชาวบ้านได้เก็บไคมาประกอบอาหารและมีการพัฒนาสู่การแปรรูปเป็นไคผงสำเร็จรูปเพื่อนำไปปรุงอาหาร การออกแบบกลยุทธ์นี้จะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความเข้าใจและเห็นคุณค่าของแม่น้ำที่มีวัฒนธรรมเกี่ยวข้องมากมาย และยังได้รับประสบการณ์ ความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการเก็บไค การปรุงอาหารแบบดั้งเดิมและแบบใหม่ที่มีการประยุกต์ให้เหมาะสมกับนักท่องเที่ยว

3. การรับรองกลยุทธ์การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอทาลี มีรายละเอียด ดังนี้ 1) กระบวนการทดลองใช้กลยุทธ์การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีดังนี้ (1) การเตรียมเอกสารและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทั้ง 4 กลยุทธ์ (2) ประสานความร่วมมือผู้ทรงคุณวุฒิ ให้เข้าร่วมกิจกรรมการทดลองใช้กลยุทธ์การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (3) ดำเนินการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 2) การรับรองกลยุทธ์การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมกิจกรรม มีดังนี้ (1) ด้านการบริหารจัดการ มีการจัดการเป็นระบบและมีความชัดเจน (2) ด้านบุคลากร มีทักษะ ความรู้และความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการ

ท่องเที่ยว สามารถดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน (3) ด้านเนื้อหากิจกรรม สามารถสร้างความรู้ ความเข้าใจในคุณค่าทางวัฒนธรรมของอำเภอท่าลี่ผ่านเนื้อหาเชิงประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตและพื้นที่ทางธรรมชาติ (4) ด้านโปรแกรมการท่องเที่ยว มีความหลากหลายรูปแบบและมีความท้าทายต่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยว (5) ด้านระยะเวลาในการจัดการท่องเที่ยว สามารถยืดหยุ่นได้ตามความสนใจของนักท่องเที่ยว และ(6) ด้านค่าใช้จ่าย มีความเหมาะสมโดยอยู่ระหว่าง 550-600 บาทต่อคนต่อวัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่า ชุมชนอำเภอท่าลี่เป็นชุมชนที่มีประวัติและวัฒนธรรมที่มีอัตลักษณ์เฉพาะ เช่น การมีตำนานเกี่ยวกับเมืองตุม ตำนานพระธาตุมะนาวเดี่ยว รวมถึงการมีพระมุนีจันทร์นาครปรกอยู่ในพื้นที่ และประเพณีท้องถิ่นการแห่ต้นดอกไม้มันที่มีชื่อเสียงของจังหวัดเลย มีการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยนำวัฒนธรรมท้องถิ่นมาเป็นจุดขายการท่องเที่ยวผ่านการดูแลและการร่วมปฏิบัติกิจกรรมที่ชุมชนจัดไว้ ยังไม่มีการพัฒนาให้เกิดเป็นกิจกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และเข้าใจวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของอำเภอท่าลี่ และชุมชนยังขาดการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว จึงทำให้การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนยังไม่สามารถพัฒนาได้เต็มศักยภาพ สุวัชร ศรีทองแสง และ เขมจิรา หนองเป็ด (2562) กล่าวว่า การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้นชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการค้นหาสำรวจ และร่วมนำมาจัดการเพื่อนำมาสู่การสร้างกลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดความแปลกใหม่และน่าสนใจและสามารถเป็นทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยวได้ โดยแนวคิดของการนำมาใช้คือการสร้างความดึงดูดใจความสามารถสร้างความตระหนักรู้ให้กับคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว ดังที่ จิตตานันท์ มีทิศ และ พัทธิธรา ผัสดวงค์ (2564) กล่าวว่า การออกแบบและจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จะต้องใช้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และกิจกรรมต้องผสมผสานวัฒนธรรมหลักของชุมชน ประกอบด้วย ด้านโบราณคดี ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น อย่างไรก็ตามการพัฒนากลยุทธ์การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้นจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชนทั้งนี้เรื่องของวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่คนในชุมชนเป็นเจ้าของ กระบวนการมีส่วนร่วมสามารถทำให้กิจกรรมการท่องเที่ยวมีความแปลกใหม่ น่าสนใจและมีคุณค่ามากขึ้น สอดคล้องกับ สุภัทริกา ชันทจร (2565) ที่กล่าวว่ากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนจะช่วยให้กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมดำเนินการอย่างแนบเนียนไปกับความเป็นวิถีชีวิตของชุมชน นักท่องเที่ยวจะได้เรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่หลากหลาย เช่นวัฒนธรรมการทำอาหาร ขนมหรือวัฒนธรรมการทำสวนเกษตรที่มีอยู่อย่างหลากหลายในชุมชน

สำหรับความต้องการพัฒนากลยุทธ์การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่า จะช่วยสร้างรายได้ และการใช้ประโยชน์จากวัฒนธรรม มาสู่คุณค่าและมูลค่าเพิ่มให้กับชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยว สอดคล้องกับ กฤษณะ เนียมหอม และ กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์ (2564) กล่าวว่า การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้นต้องสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ และยังต้อง

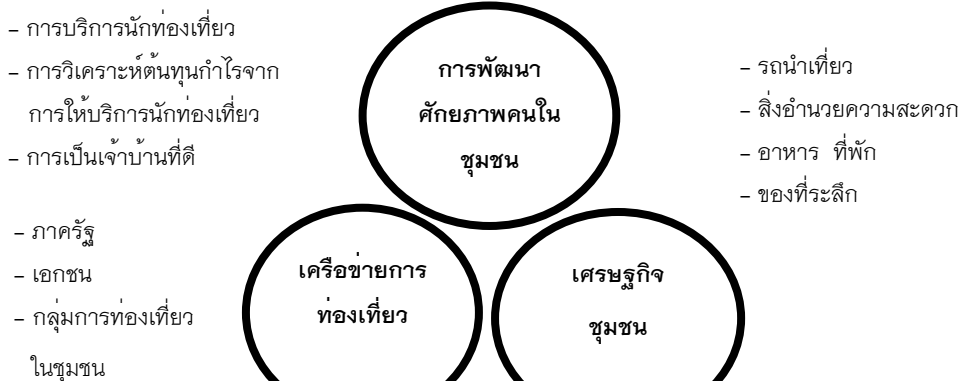
สร้างความพึงพอใจให้กับคนในท้องถิ่นในฐานะคนในที่เป็นชุมชนที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม อย่างไรก็ตามการพัฒนาจำเป็นต้องมีพี่เลี้ยงจากหน่วยงานภาครัฐและสถาบันการศึกษาเข้ามาเป็นที่ปรึกษาให้ข้อมูลและให้แนวทางที่ถูกต้องชัดเจน เช่นเดียวกับชุมชนต้องร่วมกันกำหนดกลยุทธ์สำหรับการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมขึ้นมา สอดคล้องกับ มนตรี คำวัน (2564) กล่าวว่า กลยุทธ์นับว่าเป็นแนวทางสำคัญที่จะช่วยให้การดำเนินการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวประสบความสำเร็จ โดยต้องมีการศึกษา วิเคราะห์สังเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค และโอกาส เพื่อนำมาสู่การขับเคลื่อนและพัฒนาได้อย่างตรงประเด็น

2. การพัฒนากลยุทธ์การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคีเครือข่าย มี 4 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) กลยุทธ์การจัดกิจกรรมเรียนรู้วัฒนธรรมไผ่ด้วยการสร้างคุณค่ากระบอกลีไผ่ใบยาวสี่และตุ้มหูไผ่ 2) กลยุทธ์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วัฒนธรรมอาหารท้องถิ่นผ่านการสัมผัสประสบการณ์เชิงคุณค่าน้ำพริกหนั 3) กลยุทธ์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้พื้นที่แห่งความศรัทธาและการสังสมบุญด้วยการดักบาตรสองแผ่นดิน และ 4) กลยุทธ์การจัดกิจกรรมเรียนรู้วัฒนธรรมผูกพันกับแม่น้ำเหืองด้วยการช้อนโคลและการแปรรูปอาหารจากโคล โดยกลยุทธ์วิเคราะห์มาจากอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ที่มีความโดดเด่นในชุมชน ทั้งวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับประเพณี ศาสนา ความเชื่อความศรัทธา รวมถึงสภาพแวดล้อมของชุมชน ทั้งนี้เป็นเพราะวัฒนธรรมเหล่านี้มีคุณค่าทั้งทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชุมชนที่แตกต่างจากพื้นที่อื่น และชุมชนต้องการให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเรียนรู้ ทำความเข้าใจและมีประสบการณ์ร่วมกับการทำกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ จึงพบว่าวัฒนธรรมที่มีหลากหลาย สามารถนำมาพัฒนาสู่กลยุทธ์การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวได้อย่างหลากหลายเช่นกัน ดังที่ ชณัญฐ์ พงศ์ธราธิก, สุมนตรี นิเมเนติพันธ์ และ อนันต์ มลารัตน์ (2564) กล่าวว่า การมีวิสัยทัศน์ของการเป็นผู้นำการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวนั้นต้องเน้นให้มีความหลากหลาย กิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างดุลยภาพและยั่งยืน มุ่งองค์ความรู้ที่เป็นจุดเน้นที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับ ลักษณะ เกษราพันธ์, วรณวีร์ บุญคุ้ม และ นรินทร์ สังข์รักษา (2559) กล่าวว่า การกำหนดกลยุทธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวควรให้นักท่องเที่ยวเกิดความคิด จินตนาการและได้สร้างสรรค์บนพื้นฐานของการเรียนรู้ การอนุรักษ์ การสร้างการตระหนักรู้ และการมีส่วนร่วมของชุมชน นอกจากนี้การกำหนดกลยุทธ์ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้เกิดความยั่งยืนต้องมีการศึกษาวิเคราะห์ในหลายมิติให้เกิดการพัฒนาชุมชนหรือกลุ่มการจัดการท่องเที่ยวให้เกิดความเข้มแข็ง ดังผลการวิจัยของ ศราวุธดี นวกัณห์วรกุล และ ดวงเงิน ชื้อภักดี (2564) ที่พบว่าการกำหนดกลยุทธ์มีแนวทางจากการนำผลการวิเคราะห์ SWOT มาสู่การพัฒนาได้ ดังนี้ 1) กลยุทธ์เชิงรุก (SO) ได้แก่ การส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้มีรูปแบบหลากหลายมีคุณภาพ ได้มาตรฐานสากลและเหมาะสมกับบริบทเชิงพื้นที่ การพัฒนาเส้นทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในหลากหลายมิติ และการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมืออาชีพ 2) กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) ได้แก่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก

ความสะดวกทางการท่องเที่ยวเพื่อตอบรับการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างภูมิภาค และการพัฒนาเครื่องมือสื่อความหมายทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 3) กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST) ได้แก่ การสร้างความเชื่อมั่นด้านความมั่นคงและความปลอดภัย รวมทั้งการส่งเสริมรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และ 4) กลยุทธ์เชิงรับ (WT) ได้แก่ การสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวโดยชุมชน ผ่านกระบวนการจัดการตามทฤษฎีการจัดการ PDCA ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการท่องเที่ยวต้องเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน

3. ผลการรับรองกลยุทธ์การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอทาสี ทั้ง 6 ด้าน ดังนี้ (1) ด้านการบริหารจัดการ (2) ด้านบุคลากร (3) ด้านเนื้อหากิจกรรม (4) ด้านโปรแกรมการท่องเที่ยว (5) ด้านระยะเวลาในการจัดการท่องเที่ยว และ (6) ด้านค่าใช้จ่าย มีความเหมาะสม นักท่องเที่ยวได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการท่องเที่ยว และได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีชีวิต วัฒนธรรมชุมชน อำเภอทาสี สอดคล้องกับ ลักษณะ เกษราพันธ์, วรณวีร์ บุญคุ้ม และนรินทร์ สังข์รักษา (2559) ที่พบว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีอัตลักษณ์ มีการปฏิบัติการสร้างสรรค์ที่ช่วยให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และสัมผัสกับประสบการณ์เชิงคุณค่าย่อมมีความเหมาะสม

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากกระบวนการการพัฒนากลยุทธ์การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอทาสี จังหวัดเลยผลการวิจัยทำให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือ ทั้งภาครัฐ เอกชน และกลุ่มการท่องเที่ยวในชุมชน ส่งผลให้เกิดการยกระดับเศรษฐกิจในชุมชน โดย 1) การพัฒนาศักยภาพคนในชุมชนและกลุ่มการจัดการท่องเที่ยวให้มีความรู้ความเข้าใจและทักษะการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยใช้ทุนทางวัฒนธรรมที่เป็นรากเหง้าของชุมชนมาสู่การสร้างมูลค่าเพิ่ม ซึ่งผลการวิจัยกลุ่มการจัดการท่องเที่ยวมีการนำไผ่ที่ชุมชนเก็บมาจากป่า และนำมาดองขาย มาสู่การสร้างกลยุทธ์ ด้านอาหารและการสร้างของที่ระลึกผ่านการวาดระบายสี หรือการนำไผ่ที่มีอยู่ในแม่น้ำเหืองมาสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มด้านวัฒนธรรม

อาหารไปสู่อาหารเพื่อการท่องเที่ยว 2) การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมส่งผลทำให้คนในชุมชนแบ่งบทบาทหน้าที่ทั้งการเป็นผู้สื่อความหมาย ผู้ให้บริการนักท่องเที่ยว กลุ่มผู้ประกอบการอาหารของที่ระลึก กลุ่มที่พักมีรายได้จากการท่องเที่ยว และยังสร้างความรู้สึกสามัคคีให้เกิดขึ้นกับกลุ่มด้วย 3) ด้านเครือข่ายการท่องเที่ยว โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวส่งผลทำให้เครือข่ายการท่องเที่ยวเข้ามาร่วมระดมความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้และทำการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไปสู่พื้นที่ใกล้เคียง เช่นประเทศ สปป.ลาว อำเภอเชียงคาน หรืออำเภอด่านซ้าย โดยองค์ความรู้ทั้ง 3 วงเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการไปพร้อมๆกันเพื่อให้กลุ่มเกิดศักยภาพและความเข้มแข็ง

สรุป

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษา มีเป้าหมายเพื่อพัฒนากลยุทธ์การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้เกี่ยวข้องกับจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่และหน่วยงานภาครัฐที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดเลย ผลการศึกษาพบว่า สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอท่าลี่ ยังขาดรูปแบบการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ชัดเจน กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ทำทนายการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยว กลุ่มการท่องเที่ยวชุมชนจึงต้องการพัฒนากลยุทธ์การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 2) การพัฒนากลยุทธ์การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มี 4 กลยุทธ์ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมและความต้องการของชุมชน โดยกลยุทธ์ทั้ง 4 กลยุทธ์ได้นำไปสู่การทดลองใช้ในพื้นที่อำเภอท่าลี่ โดยมีกระบวนการทดลองใช้กลยุทธ์ ส่วนผลการรับรองกลยุทธ์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมกิจกรรม โดยภาพรวมพบว่า กลยุทธ์การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอท่าลี่ ทั้ง 4 กลยุทธ์ มีความเหมาะสมทุกด้าน ทั้งด้านการบริหารจัดการ ด้านบุคลากร ด้านเนื้อหากิจกรรม ด้านโปรแกรมการท่องเที่ยว ด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรม และด้านค่าใช้จ่าย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

สภาพ ปัญหาและความต้องการกลยุทธ์การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้นกลุ่มการจัดการท่องเที่ยวอำเภอท่าลี่ และคนในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องเห็นว่าการท่องเที่ยวโดยชุมชน ยังมีปัญหาและต้องการให้หน่วยงานภาครัฐ เข้าไปส่งเสริมให้กลุ่มการจัดการท่องเที่ยวสามารถขับเคลื่อนการจัดการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อสร้างรายได้ต่อไปได้ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการวางแผนการจัดกิจกรรม ให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มการจัดการท่องเที่ยว ด้วยการให้ความรู้ทั้งภาคทฤษฎี หลักการและการปฏิบัติที่ชัดเจน เพื่อให้กลุ่มการจัดการท่องเที่ยวสามารถดำเนินการ

เองได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ภาครัฐต้องเข้าไปเป็นพี่เลี้ยงให้มีการปฏิบัติการอย่างต่อเนื่องจนกลุ่มการจัดการท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบกลยุทธ์การใช้วัฒนธรรมที่อยู่ในพื้นที่อำเภอทาลี ที่ถูกสร้างขึ้นบนฐานการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับกลุ่มการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนทั้งที่อยู่ในเขตอำเภอทาลีและพื้นที่อื่นๆ ในจังหวัดเลย และสำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับการขับเคลื่อนกลยุทธ์การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดเลยสู่ความยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณะ เนียมหอม และ กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์. (2564). การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชน. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 6(1), 350–363.
- ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว. (2557). การพัฒนานโยบายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยใช้หลักการจัดการโซ่คุณค่าการท่องเที่ยว. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ: กรุงเทพฯ.
- จิตตานันท์ มีทิต และ พัทธธีรา ผัดวงศ์. (2564). การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: กรณีศึกษาชุมชนบ้านขุนสมุทรจีน จังหวัดสมุทรปราการ. *วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์ (มสป.)*, 23(2), 159–170.
- ชณัญฐ์ พงศ์ธราธิก, สุนนตรี นิมนต์พันธ์ และ อนันต์ มาลารัตน์. (2564). การพัฒนากลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. *วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์*, 6(3), 77–91.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2540). *พฤติกรรมผู้บริโภคทางการตลาด*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- พยอม ธรรมบุตร. (2549). *หลักการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม.
- มนตรี คำวัน. (2564). โอกาสและความท้าทายของการพัฒนาหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว อำเภอทาลี จังหวัดเลย. *Journal of Politics and Governance*, 11(3), 240–258.
- ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ. (2554). *สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปสื่อในประเทศไทย*. *วารสารการประชาสัมพันธ์และการโฆษณา*, 4(1), 1–17.
- ลักขณา เกตุราพันธ์, วรณวีร์ บุญคุ้ม และ นรินทร์ สังข์รักษา. (2559). การพัฒนารูปแบบการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนชาวไทยพวน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ จังหวัดนครนายก. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 9(2), 2192–.2201.

- วรรณนา ศิลปอาษา. (2545). *การแบ่งส่วนตลาด การกำหนดเป้าหมาย และการกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว หน่วยที่ 3. เอกสารการสอนชุดวิชากลยุทธ์การตลาด ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิกิพีเดีย. (2565). อำเภอทาลี. สืบค้นจาก <https://district.cdd.go.th/thali/about-us/>.
- ศราวีสดี นวกัณห์วรกุล และ ดวงเงิน ชื้อภักดี. (2564). แนวทางการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเมืองเก่าสงขลาฝั่งบ่อยาง. *วารสารนาครบุตริปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช*, 13(1), 80–98.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และ ปริญ ลักษิตานนท์ศุภกร. (2541). *กลยุทธ์การตลาดและการบริหารการตลาด*. กรุงเทพฯ: ซีระฟิล์มและโซเท็กซ์.
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอทาลี จังหวัดเลย. (2565). *ประวัติความเป็นมา*. สืบค้นจาก <https://district.cdd.go.th/thali>
- สมพิศ สุขแสน. (2556). *การประเมินผลโครงการ*. อุดรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- สุภัทริภา ชันทจร. (2565). แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ตำบลระเริง จังหวัดนครราชสีมา. *Journal of Management Science Nakhon Pathom Rajabhat University*, 9(1), 237–252.
- สุวภัทร ศรีจงแสง และ เขมจิรา หนองเปิด. (2562). การพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างสร้างสรรค์ของชุมชนในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 10(พิเศษ), 72–101.
- โอบอล รังสิมันตุชาติ และ ทิพาพร โพธิ์ศรี. (2564). *การพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นนครุฒ จังหวัดอุดรดิตถ์*. อุดรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.